

Het hele jaar Bewust Veilig

'Elk ongeluk is er een teveel'

Tijdens de eerste Bewust Veilig-dag op 17 maart besteedden Bouwend Nederland, Uneto-VNI en de bij aannemersfederatie Bouw en Infra aangesloten bedrijven aandacht aan veilig werken. Ruim 47.000 medewerkers van 150 bouw-, infra en installatiebedrijven stonden op 2.600 verschillende werklocaties extra stil bij veiligheid op de werkvloer. Geen overbodige luxe, want het aantal ongelukken op bouwplaatsen steeg afgelopen jaar met 10 procent.

Tekst: Paul Smorenburg Fotografie: Eric de Vries, Industrie

De hashtag #BewustVeilig was op 17 maart een tijdje 'trending' op twitter. Maar 'trending' op een dag wil nog niet zeggen dat er ook 365 dagen per jaar veilig wordt gewerkt. Dat realiseerde Uneto-VNI-voorzitter Doekle Terpstra zich terdege toen hij in het kader van Bewust Veilig een werkbezoek bracht aan het Zadkine college in Rotterdam waar Unica en Dura Vermeer werken aan de renovatie van het schoolgebouw uit 1970. 'Natuurlijk is veiligheid alle dagen belangrijk,

maar het is goed om daar één dag per jaar speciaal bij stil te staan. Dat gebeurde dit jaar op 17 maart voor het eerst. Die ene dag per jaar heet 'Bewust Veilig' en die organiseren we van vanaf nu

'Zonodig knippen we gewoon een snoer van een elektrische machine af'

elk jaar op de derde vrijdag in maart', zo zei Doekle Terpstra, ook namens de andere werkgeversorganisaties die achter dit initiatief staan na de succesvolle eerste Bewust Veilig-dag. 'Elk ongeluk is er een teveel. Daarom is het belangrijk dat we extra aandacht schenken aan veilig werken. Het is een belangrijk en positief signaal dat zoveel bedrijven deelnamen aan Bewust Veilig. Veilig werken op grote projecten doe je samen: opdrachtgevers, bouwers en installateurs. Met preventieve maatregelen en optimale communicatie over de veiligheidsrisico's kunnen we grote stappen maken. We werken op veel projecten onder grote tijdsdruk, maar dat mag nooit een excuus zijn om te beknibbelen op veilig werken.'

De werkgeversorganisaties hebben een gezamenlijk belang om ongelukken en arbeidsongeschiktheid te voorkomen, én om faciliteiten te bieden zodat mensen duurzaam inzetbaar zijn en blijven. Iedereen moet aan het eind van de werkdag niet alleen weer

gezond en veilig naar huis kunnen, maar aan het eind van zijn loopbaan ook gezond en fit met pensioen.'

Veiligheid is topprioriteit

Bij Unica is veiligheid een topprioriteit. Zeker ook op een plek waar de lessen gewoon doordraaien, zoals op het Zadkine-college in Rotterdam. 'Van de achtste verdieping tot en met de begane grond pakken wij in 2,5 jaar het volledige schoolgebouw aan voor een grondige renovatie van alle installaties', aldus Erwin van Kempen van het landelijk opererende instal-

Safety Flits

Unica zet 'Safety Flitsen' in voor de bewustwording van veilig werken. Volgens Kam-coördinator Iwan ter Haar dragen die bij aan het veiligheidsbewustzijn van medewerkers. 'Wij maken deze Flitsen regelmatig naar aanleiding van incidenten die leiden tot verzuim of materiële schade. Unica vindt het heel belangrijk incidenten open en eerlijk en zo breed mogelijk in de organisatie te delen.' De Safety Flitsen worden via e-mail verstuurd naar iedereen, maar worden ook gepubliceerd op Intranet. En de Flitsen hangen uiteraard op bouwplaatsen en in magazijnen, werkplaatsen en bouwketen. Daarnaast behandelen we de Flitsen tijdens de maandelijkse toolboxmeeting. De Flitsen zijn laagdrempelig. In begrijpelijke taal en geïllustreerd met foto's worden de oorzaken en gevolgen duidelijk in beeld gebracht. Puntsgewijs worden de leermomenten benoemd en wordt er nog ingegaan op hoe het gaat met de betreffende werknemer. 'Door het zo persoonlijk te maken denkt Unica het beste door te dringen tot haar medewerkers voor wie veilig werken misschien nog geen vanzelfsprekendheid is', aldus Ter Haar.

latiebedrijf. 'We moeten niet alleen rekening houden met de veiligheid van onze eigen mensen, maar ook van de 6.600 leerlingen en docenten die mogelijk 'verdwalen' in gedeeltes van het gebouw waar wordt gewerkt.'

In het Zadkine is daarom speciale aandacht voor het voorkomen van overlast door bouwstof die vrijkomt bij werkzaamheden. In speciale toolboxmeetings wijzen verantwoordelijke hoofduitvoerders van Unica de monteurs daarop en ook op het niet onnodig laten rondslingeren van bouwafval. Dat voorkomt valgevaar. 'Natuurlijk gaat het ondanks voorzorgsmaatregelen nog weleens mis', zegt Van Kempen eerlijk. 'Een snijwond loop je zomaar op, zo maakten we op deze locatie mee. In dat geval maken we daar melding van in een zogenaamde 'Safety Flits' (zie kader), waarmee we alle werknemers van Unica bereiken.'

Eigen keurmeesters

Unica heeft eigen keurmeesters in dienst die regelmatig inspecties uitvoeren op de onderhanden projecten. Die houden het materiaal en het materieel in de gaten. Maar ook de gereedschappen waarmee wordt gewerkt. Zijn die nog wel veilig om mee te werken? 'Zonodig knippen we gewoon een snoer van een elektrische machine af om te voorkomen dat een monteur op de bouwplaats in de verleiding komt het gevaarlijke gereedschap toch nog maar een keertje te gebruiken voordat het wordt vervangen', vertelt Van Kempen. 'Daarmee willen we de boodschap aan onze werknemers afgeven dat ze zich bewust worden van potentiële gevaren en dat zij ook zelf mogen aangeven, moeten zelfs, als zij tegen onveilige werksituaties aanlopen.'

Rolsteiger of hoogwerker

Het gebruik van rolsteigers is zo'n risico. Juist omdat ze ertoe uitnodigen dat monteurs zichzelf een stukje vooruit trekken naar een volgende plek waar iets moet worden gemonteerd, geeft Unica de voorkeur aan eenpersoons hoogwerkers van Peinemann. Van Kempen: 'Die zijn wel wat duurder, maar ook een stuk veiliger. Hier bij het Zadkine heeft hoofdaannemer Dura Vermeer een volledig steigerverbod. Toch zijn er situaties waarin het onmogelijk is bepaalde werkzaamheden op een specifieke plek uit te voeren zonder een steiger. In dat geval hebben wij als procedure dat de monteur of onze hoofduitvoerder naar de hoofduitvoerder van Dura Vermeer gaat, om speciale aandacht te vragen en maatregelen te nemen om die specifieke werkzaamheden toch veilig te kunnen uitvoeren.'

Ook voor de langere termijn zijn er soms gezondheidsrisico's in het geding. 'Unica zorgt ervoor dat de bouwplaatsen zoveel mogelijk worden gereinigd met trekkers en stofzuigers in plaats van met bezems die het bouwstof door de hele ruimte laten dwarrelen. Van Kempen: 'Een keertje door het stof gaan is niet

Bij Sommers Installatietechniek is veilig werken vanzelfsprekend

'Wij hadden ons opgegeven voor de Bewust Veilig-dag', vertelt de directeur van Sommers Installatietechniek uit Sint Anthonis in Oost-Brabant, 'maar uiteindelijk had ik te weinig tijd om een goed programma te maken voor die dag. Jammer, want wij hadden ons op dit punt heel graag willen profileren in onze regio.' Het is best lastig als je met twaalf man personeel werkt, geeft Sommers aan. 'Er staat altijd tijdsdruk op. Vanmorgen nog kreeg ik een opdracht voor de installatie van een compleet woonhuis. Over anderhalve week moet de riolering er al in liggen. Voor de duidelijkheid; dat betekent niet dat veiligheid een ondergeschoven kindje is bij ons. Allesbehalve, want ik vind de gezondheid van onze medewerkers heel belangrijk. Zeker omdat ik zelf óók een groot probleem heb als er een of twee man voor langere tijd uitvallen door iets wat je had kunnen voorkomen door maatregelen en voorlichting.'

Toolboxmeetings zijn voor Sommers een belangrijk instrument dat hij inzet. 'Vanmorgen hadden we hier nog een toolboxmeeting waar Wiltec, leverancier van onder andere beschermingsmaskers, een instructie verzorgde voor onze monteurs. Welke maskers gebruik je voor welke soort werkzaamheden? Hoe ga je om met de filters en hoe vaak moet je die reinigen of vervangen?' Sommers' ervaring is dat leveranciers graag bereid zijn mee te werken aan instructies die de veiligheid van monteurs ten goede komen. Toolboxen houden je alert. Wij streven ernaar elke maand een toolboxmeeting te organiseren', zegt Sommers, die het heel goed vindt dat Uneto-VNI zich heeft verbonden aan de organisatie van de Bewust Veilig-dag. 'Volgend jaar zijn we er zeker bij!'

meteen schadelijk, maar als je dat dag in dag uit doet, leidt dat tot klachten aan de luchtwegen met ziekteverzuim en zelfs arbeidsongeschiktheid als gevolg.'

Zestien doden

Nicole Croon, directeur Major Hazard Control bij de inspectie SZW benadrukte bij het werkbezoek aan de bouwplaats van het Zadkine College dat de aandacht voor veiligheid op de bouwplaats zeker geen overbodige luxe is. 'In 2016 was het aantal ongelukken 10 procent hoger dan in 2015. En zestien werknemers zijn uiteindelijk overleden. Ik ben daarom blij met de aandacht die werkgevers hebben voor de veiligheid van hun werknemers. En nu we hier toevallig in een schoolgebouw zitten', voegde ze eraan toe, 'pleit ik er zeker ook voor dat al in het Beroepsonderwijs aandacht wordt besteed aan het belang van veilig werken. Het is heel goed om dat al heel vroeg tussen de oren van de toekomstige monteurs en bouwvakkers te krijgen.' <

i Informatie over veilig en gezond werken? Kijk op www.ii-mensenwerk.nl.